

Discussienota commissie

Commissie Ruimte

29 november 2021

Afdeling en opsteller

ROW/J. Spronk/R. Hafkamp 0578-699494 R.hafkamp@heerde.nl

Portefeuille

W.I. Meijer/S.J.L. Nienhuis/Y. Cegerek

Programma

Ruimte, ondernemen en wonen

Agendapunt

11.

Onderwerp

Recreatiezonering - Gebiedsontwikkeling zone natuurlijkheid

De commissie geeft als advies:

1. Te reageren op het concept recreatiezoneringsplan Veluwe middels bijgevoegde brief aan het college van Gedeputeerde staten van Gelderland (bijlage 2);
2. Verder te werken aan een plan van aanpak voor de totale, integrale ontwikkeling van het Veluwegebied in de gemeente Heerde (zone natuurlijkheid).

Inleiding

De Veluwe is een prachtig natuurgebied en erg populair bij recreanten. Zij komen er graag om van die prachtige natuur te genieten. Dat willen we graag zo houden. Gezien de toenemende druk op de natuur is het wel van belang om op zoek te gaan naar een nieuwe, betere balans tussen de ruimte voor de natuur en de mens. Want de natuur op de Veluwe heeft het moeilijk. Eén van de oorzaken is verstoring door recreatie, verkeer en evenementen. Vooral in kwetsbare delen van de Veluwe hebben planten en dieren hieronder te lijden. Zo erg zelfs dat sommige soorten dreigen te verdwijnen of uit te sterven, met als risico dat we de soortenrijke natuur op de Veluwe kwijtraken. We kunnen de natuur helpen door de regels die er zijn te respecteren. Maar er is meer nodig. Reeds in onze structuurvisie hebben we deze uitgangspunten onderschreven en ook in de (concept) omgevingsvisie zal hier uitdrukkelijk aandacht voor zijn: het Veluwse deel van de gemeente Heerde (zone natuurlijkheid) is primair gericht op het behoud en ontwikkeling van de natuur en landschapswaarden. Recreatieve beleving moet hier logisch op aansluiten.

In de afgelopen jaren zijn er verschillende lokale en provinciale initiatieven, programma's en visies ontstaan om uitvoering te geven aan bovenstaande uitgangspunten. Eén van die programma's is recreatiezonering. Door recreatiezonering wordt de Veluwe opgedeeld in verschillende gebieden/zones: op de meest kwetsbare plekken (zones) willen we planten en dieren beschermen. Op andere plekken kunnen de recreatiemogelijkheden verbeterd of geïntensiveerd worden. Beiden zorgen ervoor dat we van de Veluwse natuur kunnen blijven genieten. Meer informatie over het recreatiezoneringsplan in zijn algemeenheid en over de zoneringkaart specifiek vindt u in bijlage 1.

Echter, recreatiezonering is slechts één van de programma's om een betere balans tussen mens en natuur op de Veluwe te creëren. Ook andere programma's zoals de overige provinciale natuurherstelplannen, de Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS) en de ontwikkeling van ontvangstlocaties zijn daarop gericht. Informatie over de samenhang tussen deze verschillende

programma's is terug vinden in hoofdstuk 2 van het concept recreatiezoneringsplan (bijlage 1). Uiteraard hecht ook de gemeente Heerde belang aan deze samenhang. Daarom willen wij werken aan de totale, integrale ontwikkeling van het gebied, waarbij dus niet alleen naar recreatiezoning van belang is, maar ook naar andere maatregelen moet worden gekeken. Daarom vragen wij uw commissie om advies over de totale, integrale ontwikkeling van het gebied; breder dan recreatiezoning alleen.

Over deze aanpak en het thema recreatiezoning in bredere zin bent u - ter voorbereiding op deze discussienota - het afgelopen half jaar meermaals geïnformeerd. Na een gezamenlijke wandeling in het gebied begin juni bent u in een themabijeenkomst op 28 juni jl. bijgepraat over het concept recreatiezoneringsplan en over de wijze waarop wij kwalitatieve ontwikkeling van het gebied tot stand willen brengen.

Bevoegdheid / Juridisch kader

- Recreatiezonering is onderdeel van het door Provinciale Staten vastgestelde 'beheerplan Natura 2000 Veluwe'. Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland is bevoegd tot het vaststellen van het recreatiezoneringsplan. Gemeenten krijgen voorafgaand aan het besluit over de recreatiezoning de mogelijkheid om te reageren op het conceptplan. In januari 2022 neemt het college van Gedeputeerde Staten een ontwerpbesluit. Dan volgt een formele zienswijzetermijn, waarna Gedeputeerde Staten in april definitief besluit over het zoneringsplan.

Eerdere besluitvorming en kaders

- Op 28 juni jl. bent u in een themaraad geïnformeerd over recreatiezoning en de gebiedsontwikkeling van het Veluwegebied van de gemeente Heerde (zone natuurlijkheid).
- Onze structuurvisie (en straks omgevingsvisie) is de basis voor ontwikkelingen in de zogeheten 'zone natuurlijkheid'. Uitgangspunten voor die zone worden gebruikt bij ontwikkelingen in het gebied. De door gemeente Heerde geleverde input voor het recreatiezoneringsplan is gebaseerd op deze visie.

Argumenten

1. Het recreatiezoneringsplan Veluwe

Wij vragen uw commissie te adviseren over het concept recreatiezoneringsplan aan de hand van bijgevoegde conceptbrief aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland (bijlage 2).

1.1 De achterliggende gedachte van het recreatiezoneringsplan is in lijn met de Heerdese visie op het gebied.

De Structuurvisie Heerde 2025 duidt in onze gemeente een drietal zones aan. Het westelijke, Veluwe gebied in onze gemeente is in onze structuurvisie aangeduid als de 'zone natuurlijkheid'. De uitgangspunten in die visie hangen samen met de recreatiezoneringsgedachte in brede zin: in het centrale deel van de Veluwe moet ruimte zijn voor echt rustige gebieden. Aan de randen van de Veluwe is er ruimte voor reuring en intensiever recreatief gebruik. Inzoomend op de recreatiezoneringskaart zien we dat deze gedachte ook op het Heerdese grondgebied tot uitdrukking komt.

1.2 Het concept recreatiezoneringsplan is in nauwe samenwerking met partners tot stand gekomen.

Sinds de start van het proces om te komen tot een recreatiezoningplan werken wij constructief samen met de provincie, omliggende gemeenten, natuurorganisaties en andere partners (waaronder die van de Veluwe Alliantie) aan de recreatiezoning. Na bekendmaking van de eerste schets van de zoneringskaart in 2020 is geconcludeerd dat er voor het gebied Epe-Heerde-Hatterte een verdere

verdieping nodig was om tot een gedegen zoneringskaart te komen. Daarom is in het voorjaar van 2021 in samenwerking met de partners – onder leiding van de provincie - gestart met een gebiedsproces. Uitkomst van het proces is overeenstemming en samenhang in de wijze waarop bepaalde gebieden in de zoneringskaart aangeduid worden.

1.3 'Zoneren' draagt niet alleen bij aan behoud en herstel van natuur, maar biedt ook kansen voor ontwikkeling van nieuwe recreatieve voorzieningen of faciliteiten.

Zoneren is niet alleen het beperken van recreatief gebruik, maar biedt daar juist ook kansen voor. Door op de ene plek meer ruimte te geven aan de natuur, ontstaat er op een andere plek meer ruimte voor recreatieve ontwikkelingen. Deze balans is ook duidelijk zichtbaar in het concept recreatiezoneringsplan; aan de randen van de Veluwe worden meer mogelijkheden voor recreatieve ontwikkelingen gecreëerd, terwijl in het hart van de Veluwe meer ruimte wordt geboden aan de natuur. Uiteraard willen wij deze mogelijkheden aan de randen benutten. Bijvoorbeeld door de ontwikkeling van ontvangstlocaties.

2. Plan van aanpak voor totale gebiedsontwikkeling

Wij vragen uw commissie te adviseren over het vervolg van het gebiedsproces om te komen tot een totale, integrale ontwikkeling van dit gebied in de gemeente Heerde (zone natuurlijkheid). Daarbij gaan we uit van de volgende principes.

2.1 We willen werken aan de totale, integrale ontwikkeling van het Veluwegebied in onze gemeente (zone natuurlijkheid).

Recreatiezoning is slechts één van de middelen/programma's om een betere balans te creëren tussen mens en natuur op de Veluwe. Ook andere provinciale natuurherstelplannen, gemeentelijke beheerplannen en de ontwikkeling van ontvangstlocaties (TOP Heerde) zijn onderdeel van de ontwikkeling van het gebied. Wij pleiten voor en willen werken aan de totale, integrale ontwikkeling van het gebied. Alleen als maatregelen voortkomend uit al deze programma's worden meegenomen, kan in samenhang aan de kwalitatieve ontwikkeling van het gebied gewerkt worden.

2.2 We hebben een lijst met (mogelijke) maatregelen opgesteld, waarbij onderzocht moet worden welke maatregelen daadwerkelijk passen en gewenst zijn.

Bijlage 3 bestaat uit een lijst met (mogelijke) maatregelen. Deze inventarisatie van mogelijke maatregelen kan als basis gelden voor de hierboven beschreven integrale ontwikkeling van het gebied. In deze lijst zijn dus niet enkel recreatiezoneringsmaatregelen, maar ook andere type maatregelen opgenomen.

Belangrijk om te benoemen is dat een groot deel van de mogelijke maatregelen absoluut niet definitief is. Wij stellen daarom voor verder te werken aan het plan van aanpak. Daarbij is onderzoek naar haalbaarheid, samenhang met andere maatregelen en/of maatschappelijk draagvlak voor veel mogelijke maatregelen nog vereist. Dit geldt met name voor de type maatregelen in de lijst die **oranje** gekleurd zijn. Deze maatregelen zullen in de toekomst niet uitgevoerd worden zonder aanvullend advies of een besluit van uw raad. Voor eventuele uitvoering van die maatregelen komen we terug bij u.

2.3 In de verdere ontwikkeling van het plan van aanpak wordt nauwe samenwerking gezocht met andere terreineigenaren.

De gemeente Heerde is maar voor een deel eigenaar van de gronden in dit gebied. Ook zijn deelgebieden niet begrensd tot de grenzen van onze gemeente. Dit betekent dat samenwerking en afstemming met andere overheden en terreineigenaren van groot belang is. Dit geldt zowel voor de zonering als voor de uitvoering van maatregelen. De andere partners hebben ook aangegeven een

integrale benadering na te streven, zodat zaken zoveel mogelijk in onderling verband gezien en aangepakt worden.

Kanttekeningen

1. Mogelijk kunnen niet alle gewenste maatregelen tot uitvoering worden gebracht.

Zoals eerder beschreven, is voor veel geïnventariseerde maatregelen nog onderzoek nodig. Dat betekent ook dat na onderzoek kan blijken dat bepaalde gewenste maatregelen niet tot uitvoering kunnen worden gebracht. Of dat bepaalde maatregelen na onderzoek niet wenselijk blijken.

Alternatieven

Voor het vaststellen van recreatiezoneringsplan is de gemeente Heerde geen bevoegd gezag. Wel hebben wij vanaf het begin van het proces invloed kunnen uitoefenen én wij hebben nu de mogelijkheid om een reactie in te dienen. Wij stellen voor om dat middels bijgaande brief te doen (bijlage 2). Aanvullende input voor die reactie is uiteraard van harte welkom.

De maatregelen om het gebied te versterken zijn (deels) wel een verantwoordelijkheid van de gemeente Heerde. Is uw commissie van mening dat één of meerdere nog te onderzoeken maatregelen uit de lijst (bijlage 3) op voorhand uitgesloten is, dan horen we dat graag van u. Aanvullende maatregelen zijn uiteraard ook welkom.

Communicatie

- De ontwikkeling van het recreatiezoneringsplan is primair een verantwoordelijkheid van de provincie Gelderland. Zij hebben in het doorlopen proces aan de lat gestaan voor communicatie en betrokkenheid. In het concept zoneringsplan (bijlage 1) staat beschreven hoe hier invulling aan gegeven is. Samenwerking tussen (grotere) terreineigenaren is de basis geweest voor het ontwikkelen van het plan, waarbij uiteraard recreatieondernemers, bewoners(groepen) en andere belanghebbenden ook zijn betrokken en/of geïnformeerd.
- In het te doorlopen vervolgproces (het onderzoeken van maatregelen in het gebied) wordt de verantwoordelijkheid voor de inhoud en communicatie voor de gemeente Heerde groter. De geïnventariseerde mogelijke maatregelen hebben in sommige gevallen directe invloed op de leefomgeving van onze inwoners en bezoekers. Voor een aantal maatregelen geldt daarom dat naast inhoudelijk onderzoek ook onderzoek naar (maatschappelijk) draagvlak gewenst is.

Inclusiviteit

Bij de uitvoering van maatregelen hebben wij oog voor zoveel mogelijk groepen mensen die gebruik willen maken van dit gebied.

Cittaslow

Belangrijk uitgangspunt in de Cittaslow filosofie is het behoud van natuur en landschap. Dat hangt sterk samen met de ontwikkeling van het gebied zoals wij die voor ons zien.

Inkoop en SROI

Niet van toepassing.

Vervolg

Met inachtneming van uw advies gaan wij 1) reageren op het recreatiezoneringsplan en 2) werken wij verder aan een plan van aanpak voor de ontwikkeling van het gebied. Wij starten met de onderzoeken naar mogelijke maatregelen en werken daarbij samen met andere partijen in het gebied. Wanneer uitvoering van de nog te onderzoeken maatregelen aan de orde is, komen wij terug bij uw raad voor advies of een besluit. Een te verwachten onderdeel hiervan is een voorstel voor het beschikbaar stellen van financiële middelen.

Voor een aantal maatregelen geldt uiteraard ook dat deze zonder aanvullend onderzoek kunnen worden uitgevoerd. Bovendien worden of zijn sommige maatregelen in de bijgevoegde lijst reeds tot uitvoering gebracht.

Heerde, 2 november 2021

Het college

drs. J.W. Wiggers

B. van Zuthem

, burgemeester

, gemeentesecretaris

Bijlagen:

1. Concept recreatiezoneringsplan Veluwe (provincie Gelderland)
2. Concept brief aan Gedeputeerde Staten over concept recreatiezoneringsplan
3. Inventarisatie mogelijke lokale maatregelen (input voor gebiedsontwikkeling)